

Spotkanie z prasą

Prasa, tak jak inne media, zajmuje ważne miejsce w życiu współczesnych ludzi. Dzięki gazetom wydawanym w formie papierowej lub elektronicznej możemy na bieżąco śledzić, co się dzieje w kraju i na świecie, a także zdobywać informacje z różnych dziedzin życia. Natomiast czasopisma dostarczają nam rozrywki oraz pogłębiają naszą wiedzę i rozwijają zainteresowania.

Nowa wiadomość

Prasa to publikacje ukazujące się regularnie, w określonych odstępach czasu, mające stały tytuł, kolejny numer i aktualną datę. Wyróżniamy wśród nich gazety i czasopisma.

Prasa

Gazety

– zazwyczaj ukazują się codziennie, inaczej określa się je jako dzienniki. Podają aktualne, bieżące wiadomości z kraju i ze świata.

Czasopisma

– ukazują się raz w tygodniu lub rzadziej, na przykład co miesiąc. Zwykle są skierowane do wybranej grupy odbiorców i mają określoną tematykę.

Rodzaje prasy

Podział ze względu na:

częstotliwość ukazywania się, na przykład:

- dziennik
- tygodnik
- dwutygodnik
- miesięcznik

dziennik

tematykę, na przykład:

- komputerowa
- motoryzacyjna
- sportowa
- naukowa
- kulinarna

miesięcznik

odbiorcę, na przykład:

- dziecięca
- młodzieżowa
- dla rodziców
- dla lekarzy
- dla wędkarzy

dwutygodnik

Ludzie prasy

Teksty prasowe, zwłaszcza te zamieszczane w gazetach codziennych, muszą powstawać w szybkim tempie, aby zawarte w nich informacje nie straciły na aktualności. Prace w redakcji trwają często do późnych godzin wieczornych – dzięki temu czytelnicy codziennie rano mogą przeczytać o najnowszych wydarzeniach. Każdego dnia nad zebraniem, sprawdzeniem i przygotowaniem do druku wiadomości pracuje duży zespół ludzi.

Dziennikarz – zbiera i sprawdza informacje o wydarzeniach w kraju i na świecie. Przeprowadza wywiady, opisuje ciekawe, a czasem nawet tajemnicze lub mroczne historie, które mogą zainteresować czytelników. Szczególnym typem dziennikarza jest **reporter**, który zajmuje się tylko aktualnymi wydarzeniami. Kiedyś dziennikarzami nazywano wyłącznie osoby piszące artykuły do prasy. Dziś słowo to określa również ludzi zajmujących się przygotowaniem materiałów w radiu, telewizji i internecie. **1**

Redaktor naczelny – osoba odpowiadająca za ostateczny kształt gazety lub czasopisma. Prowadzi z zespołem zebrania zwane kolegiami redakcyjnymi. Podczas tych spotkań omawia z poszczególnymi dziennikarzami ich pracę. Ma największy wpływ na zawartość gazety. **2**

Fotograf – robi zdjęcia ilustrujące artykuł. **3**

Korektor – sprawdza, czy tekst nie zawiera błędów ortograficznych i interpunkcyjnych i czy jest zrozumiały dla czytelnika. **4**

Copywriter [czytaj: kopirajter] – wymyśla hasła reklamowe i teksty ogłoszeń zamieszczanych w gazecie. **5**

W poszukiwaniu drogowskazów

Po przeczytaniu

- Wybierz się do czytelnicy i poszukaj informacji o trzech wybranych czasopiśmie lub gazetach. Następnie odpowiedz na pytania.
 - Jaki tytuł ma dana gazeta lub wybrane czasopismo?
 - Jak często się ukazuje? Czy jest dziennikiem, tygodnikiem, dwutygodnikiem, miesięcznikiem, czy kwartalnikiem?
 - Kto jest adresatem gazety?
 - Jaka jest tematyka? Po czym można to rozpoznać?
- Dlaczego teksty przeznaczone do prasy powstają zazwyczaj w szybkim tempie?
- Omów etapy przygotowania gazety. Kto ma decydujący głos w sprawie ostatecznej wersji wydania?
- Jakimi cechami – Twoim zdaniem – powinny się odznaczać osoby, które wykonują wymienione zawody?

reporter, redaktor naczelny, copywriter

Nowa wiadomość

Jak zbudowany jest artykuł prasowy?

nagłówek
– tytuł artykułu

imię i nazwisko
lub pseudonim
autora tekstu

informacje
o **faktach**
związanych
z wydarzeniem:
*kto?, co?, gdzie?,
kiedy?, jak?,
na przykład:
20 maja odbyła się
premiera filmu.*

lid – krótkie wprowadzenie,
wstęp do artykułu

opinie autora artykułu dotyczące przed-
stawianych wydarzeń, na przykład:
*Wszyscy widzowie byli zachwyceni – to był
najlepszy film ostatniego roku.*

- Odszukaj w wybranym czasopiśmie dla młodzieży tekst, w którym znajdują się nagłówek i lid. Jak sądzisz, czemu służy każdy z tych elementów?
- Czego mogą dotyczyć tak zatytułowane artykuły? W jakich czasopiśmie mogłyby się znaleźć?

Koci dom, Góry śmieci, Pochwały mają moc!

- ★ 7. Wskaż wady i zalety czasopiśmie drukowanych oraz tych w wersji on-line.

Polecenia:

- Zapisz temat w zeszycie.
- Wklej do zeszytu „Nową wiadomość” oraz RODZAJE PRASY.
- Jakie teksty najchętniej czytasz w czasopiśmie i gazetach?
- Zapoznaj się z informacjami „Ludzie prasy”.
- Wskaż wady i zalety czasopiśmie drukowanych i tych w wersji on-line.

	Wady	zalety
Czasopiśmie drukowane		
Zasopiśmie on-line		

Jakie funkcje pełnią dopełnienie i okolicznik?

Na rozgrzewkę

- Wskaż w każdym zdaniu podmiot i orzeczenie. Następnie powiedz, na jakie pytania odpowiadają wyróżnione części zdania.

Tomek marzy o dalekich **podróżach**.

Wiktoria odwiedziła **babcię**.

Nowa wiadomość

Dopełnienie to część zdania informująca o osobach lub rzeczach, które są powiązane z wykonywaną czynnością. Zazwyczaj jest określeniem czasownika. Może być wyrażone między innymi rzeczownikiem lub wyrażeniem przymikowym. Dopełnienie odpowiada na pytania wszystkich przypadków oprócz mianownika: **kogo?, czego?, komu?, czemu?, kogo?, co?, (z) kim?, (z) czym?, (o) kim?, (o) czym?**

Przykłady:

Przesyłam (co?) wiadomości. Pamiętaj (o czym?) o spotkaniu.

Czas na ćwiczenia

- Na podstawie fotografii uzupełnij zdania i zapisz je w zeszycie. Podkreśl dopełnienia.

Spaceruję (z kim?) .

Przyglądamy się (czemu?) .

Rozwiązuję (co?) .

- Przepisz do zeszytu tekst e-maila, wpisując dopełnienia w odpowiedniej formie. Skorzystaj z podanych rzeczowników. Wskaż dopełnienia, które są wyrażeniami przymiłowymi.

przyjęcie, goście, zabawa, siostra, humor

 To: _____
Dla: _____
Temat: Wyjście

Cześć,
przypominam, że organizuję w sobotę urodzinowe. Przyjdź koniecznie z . Mam niespodziankę dla . Zaczniemy o 16.00. Przynieście ze sobą dobry .

Pozdrawiam
Asia

Dopełnienie i okolicznik

- Rozwiń każde z wypowiedzi. Czy po zmianie w zdaniach są dodatkowe dopełnienia?
 - Przygotuję śniadanie.
 - Posmaruję chleb.
 - Zjemy z rodzicami.
- Ułóż w zeszyte podpisy do fotografii. W utworzonych zdaniach podkreśl dopełnienia.

- Określ, jaką częścią zdania jest słowo *siostra* w każdym z podanych wypowiedzi.

Moja siostra często chodzi do teatru. Już od godziny czekam na moją siostrę.
 Komputer znajduje się w pokoju siostry. Kupilem siostrze wspaniały prezent.
- Ułóż i zapisz w zeszyte trzy zdania pojedyncze, w których zastosujesz wyrazy wybrane spośród podanych. Wskaż w utworzonych wypowiedzeniach dopełnienia. Jakimi częściami mowy są wyrażone?

czekać, rozmawiać, myśleć, pomagać

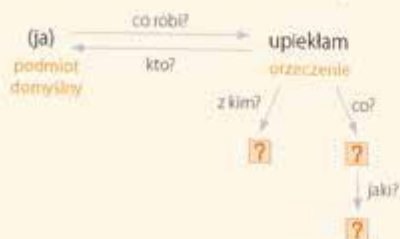
w, na, z, o

- Przedstaw podane zdania na wykresach. Podpisz przydawki i dopełnienia. Ćwiczenie wykonaj w zeszyte.

Uczynna Magda pomaga siostrze w lekcjach.

Upiekłam z babcią placek drożdżowy.

8. Ułóż pytania do poszczególnych wyrazów w podanym zdaniu. Które słowo wskazuje na sposób wykonania czynności?

Mój brat dobrze przygotował się do konkursu matematycznego.

Nowa wiadomość

Okolicznik to część zdania, która informuje o miejscu, czasie, przyczynie, skutku lub celu danej czynności, a także o sposobie, w jaki została ona wykonana. Zazwyczaj jest określeniem czasownika. Może być wyrażony na przykład przysłówkiem lub wyrażeniem przyimkowym. Okolicznik odpowiada między innymi na pytania: **kiedy?, gdzie?, skąd?, dokąd?, jak?, w jaki sposób?, dlaczego?, po co?, w jakim celu?**

Przykłady:

(kiedy?) Jutro wyrzucę śmieci.

Wazon postawię (gdzie?) na stole.

Mówisz (jak?) za głośno.

Idę do sklepu (po co?) po jabłko.

Aby stwierdzić, czy dane określenie jest okolicznikiem, czy – dopełnieniem, należy postawić właściwe pytanie.

Przykłady:

Pochodzę (skąd?, nie: z czego?) z Podlasia.

Byłam (gdzie?, nie: w czym?) w kinie.

9. Wskaż w podanych zdaniach okoliczniki. Określ, na jakie pytania odpowiadają.

W szkole odbył się konkurs informatyczny.

Długo szukaliśmy w internecie potrzebnych informacji.

Latem odwiedzę babcię.

Idę do piekarni po bułki.

Szybko napisałem długi list.

Chłopiec zaczerwienił się ze wstydu.

Spadochron otworzył się za szybko.

Sprzedawca starannie zapakował prezent.

10. Zapisz w zeszycie podane zdania, uzupełniając je okolicznikami odpowiadającymi na zamieszczone pytania.

Nie poszliśmy na spacer.

kiedy?

dokąd?

Czekałam na autobus.

gdzie?

jak?

Dopełnienie i okolicznik

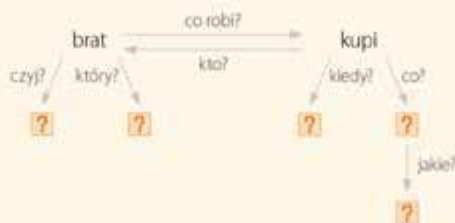
11. Zastanów się, czym osoby przedstawione na zdjęciach mogłyby się pochwalić. Ułóż wypowiedź każdej z tych postaci. Zdania zapisz w zeszyte. Podkreśl okoliczniki.

Przykład:

12. Ułóż zdanie z podanych wyrazów. Następnie przerysuj wykres do zeszytu i uzupełnij go właściwymi określeniami. Nazwij wszystkie części zdania. Zaznacz grupę podmiotu i grupę orzeczenia.

magazyny, mój, brat, sportowe, najstarszy, jutro, kupi

Gramatyka w praktyce

Dopełnienie jest często wyrażane bezokolicznikiem. W takiej formie występuje na przykład dopełnienie zawarte w wypowiedzi przedstawionej na ilustracji:

Obiecuję (co?) posprzątać.

Podobnie jest w zdaniach:

Chciałbym (co?) potarńczyć.

Lubię (co?) spiewać.

Zamierzam (co?) wyjść.

Polecenia:

1. Zapisz temat w zeszyte.
2. Zrób ćwiczenie „Na rozgrzewkę”.
3. Zapoznaj się z „Nową wiadomością” – dopełnienie.
4. Zrób ćw. 1.
5. Ułóż zdania z podanymi czasownikami w ćw.6 i postaraj się zrobić wykresy do tych zdań tak, jak w ćwiczeniu 7.

5. Kiedy używamy wielokropka?

Interpunkcja

Wielokropek

Na rozgrzewkę

- Zapoznaj się z dialogiem pani Kropki i pana Przecinka. Czego dowiadujesz się z ich rozmowy?

Pan Przecinek tylko spojrzal na panią Kropkę i już wiedział, że wydarzyło się coś wyjątkowego.

– Ach, panie Przecinku, jestem taka szczęśliwa! – wykrzyknęła pani Kropka. – Poznałam kogoś niezwykłego. Jest interesujący, dowcipny, inteligentny... – rozmarzyła się. – To Wielokropek – pani Kropka lekko się zarumienila. – Mamy ze sobą tyle wspólnego... Jest taki uczuciowy, pojawia się, gdy z powodu emocji przerywa się wypowiedź. A zarazem sprawia wrażenie trochę tajemniczego. Ukrywa opuszczone fragmenty cytowanych tekstów i nie zdradza ani słowem, o czym one mówią.

– A czy przypadkiem nie zajmuje on pani miejsca na końcu zdania? – zapytał nieco złośliwie pan Przecinek.

– Owszem, ale wcale mi to nie przeszkadza! Postanowiłam, że pozwolę mu je zajmować. Oczywiście od czasu do czasu – dodała po chwili namysłu.

Nowa wiadomość

- Czasami zdarza się, że z powodu emocji – radości, smutku, rozmarzenia – nie kończymy rozpoczętej wypowiedzi. Urwaną, niedokończoną wypowiedź zaznaczamy wówczas w tekście za pomocą **wielokropka**. Jest to znak interpunkcyjny składający się z trzech następujących po sobie kropek.

Przykłady:

Jestem taki szczęśliwy... Gdyby takie chwile mogły trwać wiecznie...

- Za pomocą wielokropka umieszczonego w nawiasie kwadratowym oznacza się opuszczenie fragmentu cytowanego tekstu.

Przykład:

Całkiem o nim zapomniałam [...]

W cytowanym fragmencie baśni *Knypa z Czubkiem* wielokropek w nawiasie kwadratowym zastępuje słowa: *jak i o wszystkim, co mnie spotkało, gdy byłam głupią osóbką.*

Czas na ćwiczenia

1. Znajdź w tekście Aleksandra Minkowskiego *Gruby* pięć wypowiedzi zakończonych wielokropkiem. Wyjaśnij, dlaczego w każdym ze wskazanych miejsc pojawił się ten znak interpunkcyjny.
2. Zapisz w zeszycie trzy wypowiedzi, w których użyjesz wielokropka.

279

Polecenia:

1. Zapisz temat w zeszycie.
2. Zapoznaj się z nową wiadomością.